

CRÒNICA: UNA INCURSIÓ A L'ILLA DELS BOUS

una operació complicada: **"Quan aconseguim que n'entre algun, tanco, i al dia següent els altres ja venen cap al corral i aleshores sí que hi entren més fàcilment"**. També està pendent dels visitants no desitjats. **"Hi ha molta gent que s'hi apropa per morbositat. He hagut de cridar l'atenció fins i tot a gent acampada"**, revela. En contrapartida, Palmer fa com si fossen visites guiades a gent d'arreu atreta per la mística de l'illa, inclosos instagramers amb milers de seguidors.

Ens adreçem a l'espai obert on dormen els braus, al sud de l'illa, que fa com una ela. Els bous l'abandonen quan senten alguna embarcació -és el seu despertador- i enfilen cap a l'altre extrem, com hem comprovat fa poc. **"També es mouen segons si t'oloren o no, per la direcció del vent"**. És a dir, defugen el contacte humà. Seguim per intuïció el camí que hauran fet fins al nord de l'illa i Paco re-

I A MÉS....

El projecte "Lligallos"

L'associació de criadors de braus de les Terres de l'Ebre fa cada dos anys una fira, Lligallos, a Poblenou per a posar en valor la ramaderia extensiva. A més a més, Palmer està impulsant ara el projecte turístic "Lligallos Terres de l'Ebre", a través d'una cooperativa que planteja vendre el territori a partir d'un fil conductor com són els lligallos i camins ramaders que han unit històricament els pobles de l'Ebre entre ells o amb el nord de Castelló. El projecte ja s'ha presentat a la Sénia, on coincideixen més d'un centenar de lligallos, i se n'han interessat altres pobles, com Godall i el Perelló.

petix una onomatopeia perquè sàpiquen almenys que qui s'aproxima és qui els dona menjar periòdicament. Trobem els braus refrescant-se dins del riu, ara sí, mirant-nos amb una barreja de curiositat i recel. Se'ls veu sans i saludables. Res a veure amb la situació viscuda intermitentment a l'illa de Vinallop, un espai que per a alguns té fins i tot un significat impossible de materialitzar: la conciliació entre antitaurins i taurins, que quan la crisi del 2016 coincidien a l'illa per a dirar menjar als braus. Palmer subratlla este enfocament. La seua ramaderia té 142 anys. **"Margalef ve de l'hebreu i vol dir casa del bou"**, assegura. Això sí, fa dos anys que no va a correbous, perquè no li acaba de sortir a compte. Només ven animals i en cria una part en ecològic, en una finca en extensiu en què només mengen pastura i ferratge ecològic i no van a correbous perquè no s'estressen. Com els bous de l'illa. ■

D'arbres, n'hi ha de xops centenaris, tamaris, plataners, aubes o lledoners. D'aus, se senten o es dixer veure gavians, pàtxeres, arpelles i abellerols. Mentre m'ensenyava una platja per on durant algun temps els animalistes hi accedien a l'illa per a dirar aliment per als bous, el trot dels braus cap al nord de l'illa forada el silenci que ens envolta. Ens girem i els veiem córrer a menys de 50 metres del lloc on estem. Ni ens miren. **"No has tingut mai cap ensurt?"**, pregunto al ramader. **"Només un cop, amb un bou, intentant manipular-lo. Si no t'interposes, no hi ha perill, ells fan la seua"**, afegeix. A l'illa, quan la Generalitat se va fer càrrec finalment de les bèsties, se van construir un conjunt de corrals, inclosa una mànegua per a tractar els animals,

que es desparasiten un parell de vegades a l'any. És el moment més perillós. M'ensenyava una tanca de ferro mig doblegada per l'impuls d'un brau que va escapar-se del corral. Són essencialment salvatges i no volen ser sotmesos.

DOS VEGADES PER SETMANA El ramader visita l'illa una mitjana de dos cops per setmana. **"Ara en primavera amb una en faria prou, però a l'estiu o a l'hivern [quan hi ha menys pastura] potser vinc tres vegades"**. Els dixa palla, ferratge i pinso puntualment barrejat amb un medicament en pols que ajuda a consolidar el control de paràsits. Està pendent dels animals però no interactua amb ells exceptuant quan els ha de fer entrar als corrals per a tractar-los,

PAÜLS

XXI
FESTA
DE LA
CIRERA

1 i 2 de juny de 2024

Organitzat: